

Mednarodna refleksija o solidarnosti

Šolske sestre de Notre Dame

Shalom

Pravice za vse

december 2014

Uvod

Vsako leto se v mesecu decembru spominjamo da so Združeni narodi (ZN) sprejeli *Splošno deklaracijo o človekovih pravicah*, kot tudi dva dodatna dokumenta, imenovana pakta, namenjena državljskim in političnim pravicam (1) ter socialnim, ekonomskim in kulturnim pravicam (2). Leta 1998 je Mednarodna delavska organizacija sprejela *Deklaracijo o temeljnih načelih in pravicah iz dela*. Vsako od teh besedil se osredotoča na pravice posameznika in na sodelovanje držav članic ZN za doseg te pravice za svoje državljane.

Medtem ko so te dokumente pregledovali in preučevali na ZN, znotraj skupnosti nevladnih organizacij (NGO) so mnogi neformalno govorili o korporacijah, ki vodijo svet, saj bolj tragično kot je videti, vplivajo na življenje večine delavcev v mnogih industrijah. Zgleda, da so velike mednarodne korporacije postale vzporedne države narodnim državam, zanašajo se na vladna subvencioniranja, uničujejo okolje in podkupujejo skorumpirane vlade.

Dokumenti o človekovih pravicah izrecno ne vključujejo členov, ki zadevajo poslovanje in načela o človekovih pravicah za korporacije. Preudarimo, kako vpliv mednarodnih korporacij prispeva k socialnim, ekonomskim in ekološkim krizam našega časa.

Klic k molitvi

Milostni in ljubeči Bog, vodi nas, ko razmišljamo o učinkih in izzivih mnogih razdeljenosti in kriz našega časa in nas usposobi, da se jih bomo lotevali s *pogumom in zaupanjem*.

Izkušnja

Zrušenje tovarne Rana Plaza v Bangladešu aprila 2013, takrat je izgubilo življenje blizu 1100 tekstilnih delavk, je bil trenutek opustošenja, ko je postalo jasno, da je med mednarodnimi korporacijami potrebna odločna akcija za izboljšanje delovnih pogojev v preskrbovalni verigi. Zrušenje zgradbe Rana Plaza se je zgodilo po tistem, ko je bilo umorjenih že najmanj 112 ljudi v novembrskem požaru v neki drugi tekstilni tovarni v Bangladešu. Leta 2006 pa je v drugem največjem mestu v Bangladešu v plamenih v tovarni umrlo 54 ljudi.

Ko sem poslušala novice in ogledovala slike razdejanja teh tovarn, sem se vprašala: Kje so bila varnostna določila? Kakšen je bil način zaščite delavcev? Kaj pa osnovne človekove pravice nameščencev? Ti dogodki so se vsi zgodili znotraj tekstilne industrije, ki proizvaja oblačila za mednarodne družbe, ki delujejo v Evropi, Severni Ameriki in po vsem svetu.

Leta 2011 so združeni narodi sprejeli *Vodilna načela za poslovanje in človekove pravice*, ki določajo konkretne, kaznive ukrepe za vlade in družbe, da bi izpolnili pristojne dolžnosti in odgovornosti pri preprečevanju zlorab človekovih pravic v delovanju družb. Družbe so tudi obvezane popraviti krivico, če se take zlorabe zgodijo .

Dogodek v Rana Plaza odseva premik v načinu razmišljanja med odgovornimi v tekstilni industriji. Standard »poslovanje kot vedno« ne opravičuje več zlorabo delavcev zato, da imamo na razpolago poceni dobrine.

Sedaj politika človekovih pravic za korporacije vsebuje ukrepe za nadzorovanje zlorab v prometu znotraj oskrbovalne verige, ko nameščencem zaračunajo takso za dobljeno službo, in zvabijo delavce v pogoje suženjskega dela. To so tveganja in sporne zadeve družb, ki iščejo ugodnosti v globalni oskrbovalni verigi.

Premislek

»Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju.« (Jn 10,10). Razmišljajte ob teh besedah v Svetem pismu, kaj nam povedo o temeljnih človekovih pravicah.

»Dostojanstvo vsakega človeka in skupna blaginja sta vprašanji, ki bi morali določati celotno gospodarsko politiko. ... Dejavnost podjetnika je nekaj plemenitega, pod pogojem, da vidi izziv nečesa še pomembnejšega v življenju; to mu omogoča, da bi dobrine tega sveta resnično služile skupni blaginji....« (Papež Frančišek , *Veselje evangelija*, 203)

»Medsebojna svetovna prepletenost je dvignila na površje novo politično silo, *porabnike in njihova združenja*.... Dobro je, če se ljudje zavedajo, da je nakupovanje ne le ekonomsko, ampak tudi moralno dejanje. Obstaja torej natančno določena družbena odgovornost porabnika, ki se povezuje z družbeno odgovornostjo podjetja.« (Papež Benedikt XVI, *Ljubezen v resnici*, 66)

Mednarodni dokumenti nam dajejo navodila za človekove pravice za vse ljudi. Socialno odgovorni delničarji v velikih korporacijah pozivajo svoje družbe, da sprejmejo razumno taktiko in so bolj transparentni do njih. Kako sem lahko kot potrošnik bolj ustvarjalna, izobražena? Kako so moja razmišljanja o človekovih pravicah in korporacijah prispevala k duhovnosti, ki vpliva na moje trgovsko vzajemno delovanje?

Dejanja

- Berite *Ljubezen v resnici*; razmišljajte o katoliškem socialnem nauku v luči globalizacije.
- Izberite tekstilno podjetje, čigar naziv je na etiketi vaših oblačil; na spletni strani raziščite njegova načela do človekovih pravic. Pišite izvršnemu organu tega podjetja in jim čestitajte za ta načela ali predlagajte, da načela objavijo na spletni strani ali predlagajte dodatke k trenutni politiki.
- Izberite športno ligo ali dogodek v vaši državi, raziščite, katera podjetja jih sponzorirajo in njihove človekove pravice na spletni strani. Ali je nasprotje med obnašanjem udeležencev ali gledalcev in načeli človekovih pravic v podjetju?

Sklepna molitev

Dobri in milostni Bog, pomagaj nam, da bomo solidarni z vsem stvarstvom, posebno z delavci v tovarnah in v tekstilni industriji, ko se borijo za zagotavljanje človekovih pravic in z njihovimi nadrejenimi, ko skušajo spremeniti poslovni model v takšnega, ki bo temeljil na človekovih pravicah. Pomagaj nam poglobiti preroško razsežnost našega življenja, prisluhni krikom tistih, ki jih žeja po pravici in odgovoriti na razdeljenosti in krize našega časa. Amen.